

Mesačník Základnej školy
Ulica Vajanského 2844/47, Lučenec

Ročník: XIV.

Školský rok 2014/2015

február

č.6

Zodpovedná : Mgr. Soňa Pinzíková

Šéfredaktor: V. Sojka

Redakčná rada: R.Belan, L.Gombalová,

A.Széplakyová, A.Veselková, T.Hájíček, J.Kašínský,

A.Kováč, F.Nedbal, N.Ondrová, M.Šulek, D.Vanzal

Ahoj, Bzučiaci!

Tak sa nám školský rok prevälil do druhej polovice. Polročné vysvedčenie je už minulosť /či bolo také, aké sme si predstavovali, už nemá význam riešiť/ a ostáva len v každom z nás zosumarizovať vlastné rezervy a zabojovať.

Tento mesiac bol bohatý aj na iné školské aktivity—súťaže, karnevaly a samozrejme prázdniny.

Veľmi sa na ne teším, lebo po tom „šprintovaní“ na konci januára si zaslúžime trochu odpočinúť. Tak odpočívaj zmysluplne—nesed' len pri počítači, ale využij krásne počasie. Nemusí to byť len drahá lyžovačka, stačí prechádzka a pri nej si všimni, ako sa príroda chystá na zmenu. Ja ju už cítim pri každom kroku.

Naši predkovia po zábave a fašiangovom čase nasadili pôstny čas—to znamená bolo treba očistiť telo a pripraviť ho na ďalší ťažký rok. Asi vedeli veľmi dobre čo to znamená, pretože po dlhej zime /tá pravá síce u nás dlhá nebola/ bolo telo „zanesené“ nezdravými vecami, ktoré pôstom a striednosťou z tela vyplavili.

Skúsme aj my, aj keď nie celkom sebatrýznením, ale tak trochu očistiť telo aj ducha a naštartovať ho do finále. Vymeň hamburger za jablčko a počítač za knihu. Bude to prvý krok k sebaočisteniu v duchu starej pranostiky: „*Čo január zmeškal, február doháňa.*“

Váš Viktor

V tomto čísle nájdete aj:

- Fašiangy v škole
- Konferencia Zelenej školy
- Šaliansky Matko
- Vlastná tvorba
- Páračky
- Deviataci a dni otvorených dverí
- Bzučozábava

Aj takúto podobu mala vo februári naša škola

Február sa blázni rád, ved' je kráľom maškarád

... a nedali sa zahanbiť ani pani učiteľky

Čas od Troch kráľov do Popolcovej stredy bol časom zábav, veselienia karnevalov a všakovakého iného vystrájaní—boli to fašiangy.

Podľa prameňov z obdobia Veľkej Moravy sa u nás v 9. storočí používal termín mjasopust (koniec jedenia mäsa pred pôstom). V Česku sa toto slovo zachovalo ako masopust, na Slovensku sme však neskôr prebrali anglický názov fašiangy (fašangy).

Oslavy fašiangov sa regionálne líšili, aj keď sa vyskytovali aj spoločné črty. Niekde sa varila praženica, na ktorú bola pozvaná celá dedina. Mládenci najprv týždeň pred zábavou chodili po dedine a pozývali dievčatá, ale aj starších. Pri tejto obchôdzke nezabudli zozbierať vajíčka a slaninu. Praženicu väčšinou pripravovala richtárka, potom sa začínala zábava, na ktorej boli aj pražené šišky, karamel, závin, huspenina a ďalšie miestne špeciality. Chlapci chodili po dedine a vyberali zrno, taktiež spojené s obchôdzkami za dievčatami a pýtaním slaniny, klobásy a niekde im dali aj údené mäso. Všetko sa odnieslo na priadky, kde dievčatá pripravili pohostenie. Fašiangy sa končili v utorok o polnoci.

Také boli fašiangy na dedine. A v meste ich robili remeselnícke cechy. Teda skôr sa tu konali zábavy, ktorých hlavnými organizátormi boli tovariši. Väčšinou sa konali v dome majstra, pretože tu sa vítali noví tovariši, ktorým bolo poskytnuté krátkodobé ubytovanie. V tomto období sa zvykli stávať z učňov tovariši. Museli však uspieť v rôznych skúškach.

Jednotlivé cechy konali sprievody a snažili sa o čo najväčšiu atraktivnosť. Mlynári behali na chodúľoch, debnári krútili nad hlavami obručami a podobne. Remeselnícke fašiangové zvyky zanikli pred 1. svetovou vojnou.

Dnes sa spájajú fašiangy s karnevalmi a sprievodmi masiek, pochovávaním basy, ako symbolu zábavy a prípravy na 40 dňový pôst.

Prvý stupeň našej školy fašiangový čas oslavuje už tradične karnevalom, ktorý pre nich pripravujú pani učiteľky, vychovávateľky a v posledných rokoch aj študenti PaSA.

Masky od výmyslu sveta sú z roka na rok prepracovanejšie a zaujímavejšie, atraktívnejšie. Posúďte sami.

Toto bola jedna z TOP masiek—knihy o koníkoch, v ktorej sa dalo aj listovať—jej výroba iste zabrala niekoľko hodín

Promenáda masiek - v tohtoročnom sprievode kraľovali princezné, vodníci, rôzne zvieratká, bojovníci, ale aj ekologické masky /voda pre život, Slovensko.../

Okrem karnevalu sa všetci tešili na zábavu a hry, ktoré pripravili študenti PaSA

K zábave neodmysliteľne patrí tanec—ani ten nechýbal na našom fašiangovom karnevale

pochovávanie basy

Folklorná spevácka skupina Zvonček má niekoľkokrát do roka rozšírené zloženie. Pribudnú k nej chlapci, ktorí v čase Vianoc nacvičia pásmo o Kubovi a na fašiangy pridajú pochovávanie basy. Posledne menované je súčasťou fašiangovej zábavy, pretože basa symbolizovala veselie—zábavu a jej pochovávaním sa mládež rozlúčila nielen so zábavou /nastal už spomínaný pôst/ ale opäť

Chlapci a dievčatá zo Zvončeka s týmto pásmom vystúpili nielen v škole na karnevale a páračkách, ale predstavili sa aj na mestských fašiangových oslavách v nedeľu—15. februára na v mestskej

konferencia Zelenej školy

Zelené strechy ver- zus ekológia

Z hľadiska dopadu na **životné prostredie** je dokázané, že už 5% zatravnených striech v meste je pre toto životné prostredie nezane-dbateľným prínosom.

Výhody zelených striech

- produkujú **kyslík** a zadržujú **oxid uhličitý**
- absorbujú škodliviny zo **vzduchu**, filtrujú častice prachu a zabraňujú jeho víreniu
- zabraňujú prehrievaniu **striech**
- redukujú výkyvy teplôt medzi dňom a nocou
- fungujú ako **tepelná** a **zvuková izolácia**
- pokladajú sa za **nehorľavé**
- zmierňujú kolísanie vlhkosti vzduchu
- majú neobmedzenú **životnosť** (ak sú odborné prevedené)
- odľahčujú **kanalizáciu** lebo spomaľujú odtok **dažďovej vody**
- vytvárajú životný priestor pre **hmyz**
- šíria **vôňu**
- pôsobia z hľadiska rekreácie a odpočinku veľmi **esteticky**

V piatok 30. januára—v deň ukončenia prvého polroka a odovzdávania vysvedčení sa v telocvični školy konala konferencia Zelenej školy. Kolégium Zelenej školy spolu s pani riaditeľkou na nej oboznámili všetkých žiakov s projektom, ktorým sme sa zapojili do vzdelávacieho programu **Modrá škola - voda pre budúcnosť**".

Program je spracovaný tak, aby vhodnými formami a metódami zážitkového učenia pôsobil na rozvoj vedomostí a znalostí detí a mládeže o pitnej vode - jej výrobe, distribúcii, odvádzaní a čistení odpadových vôd, ale aj o dôležitosti a nenahraditeľnosti vody v prírode.

Financiami, získanými z Nórskeho fondu sa v našej škole zrealizujú aj tieto projekty: dažďové jazierko, zberné nádoby na dažďovú vodu i zelená strecha.

Aj o tom všetkom sme na konferencii rozprávali.

v Šaliansky Mat'ko

Účastníci školského kola v II. a III. kategórii

Trojica účastníkov okresného kola—zľava Marek Abelovský zo 4.B , Peter Kliment z 3.A —víťaz školského i okresného kola a Veronika Vaculčiaková zo 6.A

Je to recitačná súťaž v prednese pôvodnej slovenskej povesti. Má tri vekové kategórie—I. je pre žiakov 2. a 3. ročníka, II. pre 4. a 5. ročníka a III. pre 6. a 7. ročníka. Školské kolo sa konalo 21. januára 2015.

Porota si vypočula slovenské povesti v prednese rôznej kvality. Výber textov bol veľmi dobrý, horšie to už bolo s prednesom. Za hlavné nedostatky považujeme neprimeranú dĺžku textu, nedodržanie hlavných požiadaviek na prednes – prestávka, rýchlosť, zrozumiteľnosť. Napriek tomu musíme pochváliť všetkých recitátorov za snahu a ochotu venovať sa literatúre a recitácii. Druhou kladnou črtou tohto ročníka bolo, že väčšina recitujúcich siahla po diele našej rodáčky – Hany Koškovej /Mara medvedia a Poludnica z Čerepeša/ a vybrali si povesť z nášho regiónu.

Umiestnenie:

II. kategória /4. a 5. ročník/

1. miesto: **Marek Abelovský – 4.B**
2. miesto: Rebeka Krnáčová – 4.A
3. miesto: Liana Ráczová – 5.B

III. kategória /6. a 7. ročník/

1. miesto: **Veronika Vaculčiaková**
2. miesto: neudelené
3. miesto: Alena Veselková – 6.A, Lea Kurtiniaková – 7.A, Kristína Kalmárová – 7.A

Víťazi oboch kategórií sa spolu s Petrom Klimentom z 3.A /víťazom v I. kategórii/ zúčastnili regionálneho kola v Dome Matice slovenskej 28. januára 2015.

Na nej „zahviezdil“ najmladší člen našej výpravy **Peter Kliment** a obsadil 1. miesto, čo znamená postup do krajského kola. Blahoželáme a držíme silno palce.

dni otvorených dverí na stredných školách

Naši deviataci v týchto dňoch už naplno a veľmi vážne rozprávajú nielen medzi sebou, ale aj doma s rodičmi o tom, kam ďalej zo základnej školy. Aby sme im toto vážne rozhodovanie uľahčili, zúčastňujeme sa s nimi dní otvorených dverí na stredných školách, aby si bližšie poprezerali možno svoje budúce pôsobisko.

Tak tomu bolo na SOŠ technickej, SOŠ stavebnej, zdravotníckej i obchodnej akadémii.

Zaujímavou bola aj prezentácia pracovníkov firmy DM drogéria, ktorí nielenže predstavili žiakom fungovanie firmy a ich budúce pôsobenie v sieti DM drogérií, ale ich lákali na veľmi atraktívne benefity—zdarma cestovanie do školy, internát, stravovanie, lákavé vreckové, zľavy na tovary a zaistené pracovné miesto v niektorej z predajní po absolvovaní školy. Ostáva už len správne sa rozhodnúť.

Predstavovanie DM drogérií

Na návšteve v obchodnej akadémii

páračky

Od minulého roka vlastníme certifikát, ktorý nesie značku „Škola s rozšíreným vyučovaním regionálnej výchovy.“

Hodiny tohto predmetu sú iné ako ostatné. Na nich sa žiaci oboznamujú nielen s významnými miestami nášho regiónu, ktoré spoznávajú priamymi návštevami, ale zoznávajú sa aj so zvykmi a obyčajmi našich predkov.

Máme výhodu, že sa tento predmet môže vyučovať v našej Novohradskej izbe, zariadenej nábytkom i starožitnosťami, ktoré dýchajú minulosťou a pripomínajú život, prácu a zvyky našich starých a prastarých mám.

Zásľuhu nielen na zriadení tejto odbornej učebne, ale aj na zavedení predmetu regionálna výchova, má naša pani riaditeľka Ľudmila Lacová. Stále hľadá cesty a spôsoby, ako minulosť žiakom pripomínať, ako nezabudnúť na korene, z ktorých sme vyšli a zveľaďovať a pestovať folklórne tradície.

V čase končiacich sa fašiangov sa hodina regionálnej výchovy konala naozaj netradične. Zavítali k nám členky Slovenskej jednoty dôchodcov na PÁRAČKY.

Teta Bakuľová spolu so svojimi kamarátkami ukázali žiakom ako sa pripravovala výbava pre nevestu.

Tetám šla práca odruky, bolo vidieť, že to nerobia prvýkrát a my sme najprv iba pozerali a odkukávali techniku.

Perina plná prachového peria bola oddávna súčasťou života človeka a každé dievča bolo rado, pokiaľ sa mohlo pochváliť svojim budúcim venom, ktoré obsahovalo perinu. Napárať perie do veľkej periny však nebolo jednoduchou a rýchlou záležitosťou. Hospodárka po celé leto pracovito zbierala a ukladala každé pierko a pilne šklbala husí, aby mala na páračky dostatok peria. Keď skončila práca na poliach a nastali dlhšie jesenné a zimné večery, znášala sa vždy časť uchovaného peria z komory či povaly do izby, kde sa zišli ženy a dievky, či už príbuzenského vzťahu alebo susedky. Do izby ho priniesli v hrnci a na stôl rozprestrelí len toľko peria, koľko ho mohli za večer zvládnuť.

Súčasťou páračiek bol spev, veselé rozprávanie i jedenie špeciálnych akými boli šišky či iné sladké pečivo alebo pre náš kraj osobitá kukurica uvarená na sladko s makom. Chlapci zas vystrájali rôzne huncútstva, strašili dievky pri páraní alebo im do miestnosti pustili nalapaných vrabcov, aby sa im perie rozlietalo po celej izbe.

Aj toto všetko nám na našich páračkách predviedli členky SJD.

Spestrením zaujímavého odpolednia bolo aj pásmo nášho Zvončeka a pochovávanie basy, ako aj rozprávanie pani Galádovej.

A potom si už túto neľahkú činnosť vyskúšali aj naši žiaci.

vlastná tvorba

V tomto čase finišujú aj literárne súťaže.

Prinášame vám ukážky prác žiakov, ktoré hodnotila porota na školských kolách súťaží Európa v škole a Prečo mám rád slovenčinu

Voda znamená život

Tento príbeh nie je ako každý . Je výnimočný tým , že jeden obyčajný chlapec zistil neobyčajnú pravdu.

Každý chlapec vo veku 13 rokov chce ísť do lesa stanovať , aby dokázal svojim rodičom , že on je už veľký a môže sa do všetkého púšťať sám. Za ich domčekom bol malý les , ktorý sa niekedy zdal nekonečný . Slnko už zapadalo za hory a chlapec si povedal : „Teraz je ten čas odísť“ . Rozlúčil sa s rodičmi a odišiel na dopredu určené miesto , aby bol blízko domovu , keby niečo . Chlapec dorazil na miesto a rozložil si stan . Založil ohniček a po chvíli išiel spať . Asi po 2 hodinách sa zobudil na praskanie konárov . Otvoril stan a uvidel líšku . Zľakol sa a rozbehol sa preč od stanu . Po pár metroch si uvedomil , že beží na druhú stranu od domova . Chlapec nikdy nebol v takejto situácii a nevedel čo robiť . Poobzeral sa dookola a uvidel svetlo . Po pár minútach , keď už bol pri svetle , uvidel to čo nechcel . Bol to vyhasínajúce ohnisko . Chlapec sa stratil . Bola mu zima a bol vystrašený z toho incidentu . Nevedel čo má robiť . Nevedel kde je , čo má robiť , kde má ísť , ba aj čo sa mu stane . Oprel sa o strom , vedľa ktorého bola stará handra a tak sa s ňou zakryl . Zaspal . Ráno , keď už bolo jasnejšie , sa rozhladol okolo seba . Chlapec nevedel svoju polohu . Ako tak kráčať si spomenul na jeden seriál o prežití v lese . Poznal , že jeho dom sa nachádza na severe a keďže mach rastie na južnej strane tak išiel na opačný smer . Po hodine chodenia začal slabnúť a bol malátny . Nepil už celú večnosť . Potreboval vodu ! Chlapec odpadol ! Našiel ho poľovník , ktorý išiel loviť zver . Nevedel čo je chlapcovi , ale dal mu napíť z fľašky . Prešli desiatky minút a chlapec začal odpovedať . Vysvetlil poľovníkovi , prečo je tu a čo sa udialo minulej noci .

Chlapec prišiel spolu s poľovníkom domov a utekal za rodičmi . Porozprával im čo sa stalo . Jeho posledné slová čo povedal : „Voda znamená život!“

Tomáš Hájiček—9.A

Vďaka ti, ujo Štúr

Keď som ja bol ešte malý,
rodičia mi čítavali
knižky detské, malé, veľké,
miesto mali pri postieľke.

Obal, čo pamätá roky,
skrýval krásny obsah veľký,
u nás stále miesto má,
v polici sa nachádza.

Vek jej vôbec nevadí,
obrázkami navadí,
veľkých, malých očarí,
dejom, kresbou, textami.

Vážme si ich, veď čo máme,
pokladom si nazývame.
Múdrosť v knihách neodvážiš,
vekmi, umom ich postrážiš.

Kniha, to je priateľ veľký,
keď mať kladie do postieľky
dietko svoje v ruke s knihou,
očká privrie žalúziou,
prianí šťastnej nôcky, sničkov
„búvaj, cesty večerníčkov
sú už skryté v bielej hmle,
zajtra budú odkliate.“

A tak chlapča spozná čary
písmenkami svet očarí,
uloží ich na papier,
pošepce nám tíško z dvier:

„Vďaka za tie dary veľké,
za rozprávky pri postieľke,
za múdrosti v slovách skryté,
za múdrosti do nás vryté.

Niet nad poklady sveta,
ktoré si nám daroval, ujo Ľudovít

Rado Gombala—6.A

BZUCOZABAVA

Študent sa sťažuje na zlé ubytovanie:

- A čo je na vašom bývaní také strašné?
- Napríklad myši.
- To nie je možné!
- Tak sa poďte pozrieť.

Vošli do izby, študent zobral kúsok chleba a začal na zem sypať odrobinky. Po chvíli sa objavila myška, za ňou druhá, tretia... potom sa objavila ryбка, a po nej zase myši.

- Fakt sa nejako premnožili. Ale čo tá rybička?

Tak už mi veríte, že tu máme myši? Takže teraz sa môžeme baviť o vlhkosti.

- Pán doktor, priberám na určitých miestach.
- Tak na tie miesta nechodte.

Večer pred spaním číta mamičke dcérke, aby zaspala, na dobrú noc rozprávku. Po polhodine hovorí dcérka mamičke:

- Mami, nemohla by si si ísť čítať niekde inde? Ja chcem už spať!

Letí vrana po lese a kráka si:

- Krá, krá, krá.

Zrazu vrazí do stromu:

- Čvirik, hrkú, jajaj, ako to bolo?

- Prečo sa ten pes tak vyhýba námestiu?

- Ale, povedal som mu, že je tam blší trh...

- Pán hlavný, na ten rezeň čakám už hodinu!

- Nebojte sa, máme otvorené až do rána.

